

Arkhireiska N. V.

University of Customs and Finance

SPECIFICATION OF USING OF THE BITCOIN PAYMENTS IN MODERN CONDITIONS

Summary

In the article, the economic substance of crypto currency is investigated. The basic historical moments of bitcoin are outlined. The main advantages and disadvantages of using bitcoin payments' transactions are selected. There is proved that this transaction – is primarily distributed p2p network, which has no single emission centre, and there are used asymmetric cryptographic methods of data encryption with using public and private keys for ensuring the anonymity of all transactions in the network.

Key words: crypto currency, bitcoin, p2p network, blockchain, mining, public and private key.

УДК 336.2:351.713

Білоусова О. С.

ДУ «Інститут економіки та прогнозування
Національної академії наук України»МІЖНАРОДНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСІВ
НА ЗАСАДАХ КОНСОЛІДАЦІЇ ТА УРОКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

У статті досліджено теоретичні підходи та практику реформування політики фіскальної консолідації в різних країнах. Виявлено позитивний та негативний впливи консолідації на процеси стабілізації державних фінансів та дію факторів економічного розвитку. Визначено, що план консолідації має бути спрямовано на відновлення стійкості державних фінансів, досягнення оптимального рівня державного боргу та результативних показників програм економічних реформ для забезпечення економічного зростання.

Ключові слова: політика консолідації, державні фінанси, фіскальні ризики, план бюджетної консолідації, структурні та економічні реформи.

Постановка проблеми. У багатьох країнах світу фіскальна консолідація стала сучасною відповіддю на кризу 2008–2009 рр., порушення бюджетної стійкості через бюджетну підтримку банків, окремих суб'єктів реального сектора економіки, утворення значних фіскальних ризиків. У посткризовий період вони не були мінімізовані, проте поглиблені нарощенням державних та гарантованих державою боргів.

Високий рівень боргової залежності України свідчить про необхідність формування зваженої політики консолідації державних фінансів на середньостроковий період, а також Програми реформ для стабілізації і розвитку економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми консолідації державних фінансів досліджувалися у роботах Е. Бауманн, М. Гончаренко, Л. Демиденко, Д. Лассена, І. Луніної, Ю. Наконечної, В. Опаріна, К. Павлюк, А. Раненберга, А. Сена, А. Сазерленда, В. Танзі, І. Уманського, В. Федосова, О. Шарова, А. Шефара, В. Штрика, Л. Шукніча та ін. Т. Єфіменко, С. Гасанов та В. Кудряшов обґрунтували потребу у зміцненні стійкості сектору загального державного управління, зокрема за допомогою програм фіскальної консолідації [1, с. 19]. А. Шефаром, В. Штриком та А. Сеном досліджено альтернативні підходи до бюджетної консолідації та скорочення державних боргів у США та інших країнах [2; 3].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Відсутні дослідження міжнародних тенденцій реформування державних фінансів, що зумовлені результатами запроваджених у 2009–2011 рр. стратегій бюджетної консолідації та відповідними макроекономічними ефектами, з одного боку, уповільненням темпів зростання рівня боргової залежності окремих країн ОЕСР – з іншого,

дефіцитом ресурсів для інвестицій у розвиток економіки та фінансування політики добробуту.

Мета статті полягає в узагальненні міжнародного досвіду щодо комплексного забезпечення покращення стану фіскальної системи, зниження державного боргу, механізмів підтримки відновлення розвитку економіки через формування та реалізацію політики консолідації державних фінансів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Кризові явища актуалізували проблеми, пов'язані із запровадженням сучасної політики «держави добробуту». Ця політика формується під інтенсивним тиском необхідності, з одного боку, «жорсткої економії», та забезпечення соціальних функцій держави як основи політичної конкурентоспроможності – з іншого. Це потребує проведення реформ у багатьох сферах, результатом яких має стати зменшення фіскальних ризиків, створення умов для економічного зростання у середньостроковій та довгостроковій перспективах, а отже – забезпечення стійкості державних фінансів, тому політика бюджетної консолідації не може розглядатися лише як основа постійного режиму економії [2; 3].

Політика бюджетної консолідації має включати не лише загально визнані механізми скорочення видатків та/або збільшення податків, але й створювати передумови для розвитку реального сектора економіки на інноваційній основі. Дія автоматичних стабілізаторів в умовах економічного зростання зменшує вплив фіскальних ризиків і робить заходи зі скорочення боргу менш затратними.

Концептуальною основою політики консолідації державних фінансів в умовах нестабільності мають бути положення теорії фінансової рівно-

ваги, що вимагають збалансування фінансових потоків держави за мінімального рівня боргової залежності у середньостроковій та довгостроковій перспективах.

Різні підходи до консолідації державних фінансів через прямий та опосередкований вплив відповідних заходів спричиняють різні макроекономічні ефекти. Так, скорочення державних витрат за одночасного збільшення податків неминуче призводять до зниження рівня попиту та уповільнення темпів зростання ВВП. За розрахунками А. Раненберга, у країнах ЄС така бюджетна консолідація знизила ВВП від 2,5% до 3,5% унаслідок зменшення попиту уряду на товари і послуги та наявного доходу домашніх господарств (через зниження трансфертних платежів), а також підвищення податків [4]. Зниження наявного доходу негативно впливає на попит домогосподарств. Негативна динаміка ВВП додатково посилюється впливом: 1) скорочення зайнятості, а отже, купівельної спроможності домогосподарств; 2) зростання реальної процентної ставки за рахунок зниження інфляції, зниження поточного і майбутнього попиту домогосподарств та інвестицій.

Зменшення інвестиційних видатків бюджету створює негативні ефекти скорочення потенціалу розвитку економіки у середньостроковому та довгострокових періодах. Проте збільшення інвестицій потребує підвищення податкового навантаження, що своєю чергою призводить до погіршення позицій країни у міжнародній податковій конкуренції і, як наслідок, до скорочення податкових надходжень від великих платників податків.

Узгодження політики консолідації та грошово-кредитної політики є необхідним, оскільки можуть виникати ефекти зростання рівня процентних ставок, офіційної і прихованої девальвації [5]. Політика обмеження внутрішніх державних запозичень для цілей бюджетної консолідації є неефективною за низького рівня процентної ставки, якщо такі запозичення мають інвестиційний характер [6].

Скорочення державних витрат може привести до зниження зайнятості та/або зниження заробітної плати в державному секторі, що спричиняє скорочення заробітної плати в приватному секторі через збільшення пропозиції на ринку праці та зменшення вартості робочої сили. Щоправда, зменшення витрат підприємств на оплату праці може збільшувати прибуток та інвестиції лише в короткий період часу [7]. Проте доходи домогосподарств та їх купівельна спроможність будуть знижуватися, що зумовлюватиме зниження прибутку у середньостроковому періоді. Це підтверджується результатами аналізу змін в оплаті праці та зайнятості в країнах ЄС у рамках пакетів жорсткої економії. Експертами зроблено висновок, що скорочення заробітної плати в державному секторі не повинно використовуватися як головний засіб скорочення бюджетного дефіциту [8]. Отже, консолідація державних фінансів вимагає збалансованого і своєчасного поєднання доходних і видаткових важелів.

Слід звернути увагу на важливість заходів щодо підвищення ефективності використання державних ресурсів, зокрема для підвищення якості освіти та професійної підготовки. Висококваліфіковані працівники мають величезне значення для підприємств, які здатні інтегрувати інновації в робочі процеси і розробляти власні інновації. Структурні реформи для сприяння інноваційному потенціалу означають поліпшення рамкових

умов для фінансування наукових досліджень, бізнес-ідей, особливо бізнес-ідей високого ризику. Цільові податкові пільги можуть стимулювати приватні інвестиції і підвищення продуктивності за рахунок наукових досліджень і розробок (R&D).

До опосередкованих негативних ефектів, які виникають унаслідок консолідації державних фінансів, можуть бути віднесені такі [9]: 1) вплив на внутрішній попит через скорочення державних зарплат та витрат на соціальне забезпечення (має мінімізуватися урядом для громадян, що отримують низькі доходи. Системи соціального захисту повинні бути модернізовані та збережені, оскільки мають бути спрямовані на захист найбільш вразливих груп населення, і особливо дітей, які представляють майбутнє суспільства); 2) негативні очікування населення. Як відомо, приватні рішення щодо споживання або інвестування залежать не тільки від поточного доходу, але і від очікувань на майбутнє. Так, постійне скорочення державних витрат створює ефект очікування зниження податків, а отже – сприяє збільшенню поточного приватного споживання. Ефект посилюється, якщо зниження державних запозичень знижує процентні ставки для домашніх господарств. Наміри щодо майбутнього збільшення ПДВ, швидше за все, матимуть стимулюючий вплив на попит в короткостроковій перспективі – до підвищення податку, зокрема на товари тривалого користування. На противагу цьому заяви щодо майбутнього збільшення податку на прибуток із високим рівнем імовірності призведуть до зниження поточних витрат підприємців. Отже, важливою передумовою успішної консолідації державних фінансів є довіра населення до дій уряду. У такому разі суб'єкти господарювання і домашні господарства мають впевненість щодо майбутніх економічних умов, а тому продовжують споживати та інвестувати.

Отримання первинного дефіциту бюджету за одночасного зменшення державного боргу створює передумови для формування довіри суспільства і впевненості в тому, що уряд має потенціал для погашення державних боргів і забезпечення фіскальної платоспроможності, не спричиняючи ефектів стримування та згорання ділової активності.

Д. Драйер Лассен, досліджуючи проблеми фіскальної консолідації, акцентував увагу на необхідності створення умов для фіскальної прозорості – важливого фактора успішності реформ [10]. Ефект відповідальності політичних партій (який змінюється залежно від ступеня конкуренції в політичній системі) є важливим фактором, що визначає дії уряду щодо запровадження політики жорсткої економії бюджетних коштів [11].

Результати модельних розрахунків для різних країн виявляють успішність процесів фіскальної консолідації за різного співвідношення видаткових та доходних інструментів. Найпоширенішими варіантами є: 80:20; 60:40; 50:50 [12]. План консолідації має ґрунтуватися на комбінації різних інструментів фіскальної політики. Наприклад, план, який дає змогу уникнути значного скорочення випуску в короткостроковому періоді і збільшити обсяги виробництва у довгостроковій перспективі, має передбачати тимчасове скорочення державного споживання, збільшення державних інвестицій, збільшення ставки податку на споживання і скорочення ставок оподаткування праці та капіталу [13].

А. Сазерленд виявив, що результативність політики консолідації залежить від розмірів рівня державного боргу: коли борг досягає екстремаль-

них значень, політика сприймається негативно внаслідок очікувань щодо збільшення податкового навантаження [14]. За високих показників початкового бюджетного дефіциту і рівня державного боргу (% ВВП) план консолідації має розроблятися на тривалий період часу [5].

Учасники симпозиуму на тему «Структурні реформи і фінансова консолідація: вибрати або доповнювати», який було організовано Міжнародним валютним фондом і Федеральним міністерством фінансів Німеччини (25 березня 2015 р. у Берліні), обговорили успішні стратегії структурних реформ і політику фінансової консолідації [15].

У Канаді, Новій Зеландії, Іспанії, Швеції та Ірландії цілеспрямовані структурні реформи і бюджетна консолідація сприяли більш високим темпам зростання і зайнятості, зниженню дефіциту і рівня боргу. За досвідом Канади фінансова консолідація відбувається успішніше в умовах економічного зростання (зростання реального ВВП у середньому 4% на рік; підвищення продуктивності праці і зовнішнього попиту).

За досвідом Німеччини комплексні структурні реформи і бюджетна консолідація мають доповнювати одна одну. Починаючи з 2003 р. Німеччина приступила до широкомасштабних реформ ринку праці, що забезпечили збільшення його гнучкості (особливо коли мова йде про тимчасові контракти), скасування більшості обмежень на звільнення, створення стимулів до утворення нових робочих місць. Реформи в системі соціального забезпечення дали змогу збільшити допомоги по догляду за дитиною. У результаті реформ, у тому числі з оптимізації державного сектору, скоротився структурний дефіцит, покращилася якість державних витратків, що дало змогу збільшити державні інвестиції в інфраструктуру, освіту і наукові дослідження.

Учасники вищевказаного симпозиуму дійшли висновку, що країнам слід звернути увагу на ті структурні реформи, які в подальшому можуть бути тягарем для державних фінансів [15]. Реформи мають підвищити гнучкість ринку праці, зменшити бюрократичні бар'єри та корупцію, вдосконалити систему оподаткування, а отже, мають довгострокові вигоди для державних фінансів. При цьому недотримання Маастрихтських критеріїв щодо державного боргу може поглиблювати фінансову дисбаланси в економіці країн.

У Франції стратегія уряду була спрямована на вирішення двох завдань: 1) підтримку економічного зростання та зайнятості; 2) скорочення дефіциту державного бюджету у % ВВП. Основою Стратегії фінансової консолідації 2014 р. було прийнято посилення контролю над витратами без збільшення податкового навантаження. Її реалізація забезпечила: зростання споживання, зокрема внаслідок збільшення купівельної спроможності населення завдяки зниженню цін на нафту та енергоносії, скорочено податків на дохід (близько 3,2 млрд. євро) тощо; підвищення конкурентоспроможності підприємств через створення додаткових джерел фінансування інвестицій, зокрема податкового кредиту (близько 10,2 млрд. євро в 2014 р. та 20 млрд. євро за планом 2017 р.).

Стратегія бюджетної консолідації на 2015–2018 рр. з урахуванням попереднього досвіду Франції передбачає:

1) скорочення витрат на управління (близько 5 млрд. євро в 2016 р.) в усіх органах державного управління – пропорційно їх частці в державних витратах; продовження фінансування визначених

пріоритетів: інвестиції в науку, освіту тощо; підтримку інвестицій підприємств через податковий кредит (CICE) в обсязі до 40 млрд. євро в 2017 р. та надання «одноразової податкової перерви» на 12 місяців для підприємств, які здійснюють продуктивні інвестиції;

2) зменшення дефіциту державного бюджету до рівня 3,3% у 2016 р. і 2,7% ВВП у 2017 р.;

3) скорочення структурного дефіциту (на 0,8 в. п. у 2016 р. і на 0,9 в. п. у 2017 р.);

4) жорсткий контроль над динамікою боргу в короткостроковій перспективі для зниження загального обсягу боргу;

5) проведення одноразового підвищення зносу і нарахування амортизації продуктивних інвестицій (придбаних або створених виробничих основних засобів);

6) зниження сукупної ставки податку на доходи фізичних осіб та внесків на соціальне забезпечення на 0,5 в. п. (від 44,7% у 2014 р. до 44,2% у 2017 р.), а також внесків самозайнятих працівників на 3%;

7) зниження рівня оподаткування домогосподарств із низьким і середнім рівнем доходу шляхом збільшення неоподаткованого мінімуму (підвищення купівельної спроможності домогосподарств) [16].

Стратегія бюджетної консолідації Австралії спрямована на посилення контролю над державними витратами, підвищення продуктивних інвестицій та створення нових робочих місць без збільшення податків (податкового навантаження). План консолідації, розроблений на середньострокову перспективу, передбачає зниження дефіциту з 2,2% ВВП у 2016–2017 рр. до 0,3% ВВП у 2019–2020 рр. У 2021 р. очікується профіцит у розмірі близько 0,2% ВВП. Середньорічний темп скорочення боргів у рамках фінансової консолідації становитиме 0,4% від ВВП. Частка державних витрат за цей період скоротиться з 25,8% до 24,9% ВВП [17].

Угорщина та Ісландія були в числі країн, які найбільше постраждали від макроекономічного шоку 2008–2009 рр. Обидві країни скоротили державні витрати відповідно до різних пріоритетів. Тоді як витрати на загальні державні послуги знизилися в обох країнах, уряд Угорщини зберіг витрати на державну підтримку суб'єктів господарювання, а уряд Ісландії здійснював у повному обсязі виплати на соціальний захист. Проте найбільш важливі відмінності пов'язані з доходною частиною. Уряд Угорщини запровадив плоску ставку оподаткування доходів фізичних осіб для недопущення значного падіння доходів. На противагу цьому уряд Ісландії замінив попередню плоску податкову систему на прогресивну (для отримувачів високих доходів) [18].

На думку В. Танзі, компроміс між так званою «жорсткою економією» та економічним зростанням або структурними реформами полягає в пріоритетності проведення структурних реформ, які спрямовані на підвищення продуктивності та економічного зростання, незважаючи на можливі негативні наслідки для економічного зростання та інфляції в короткостроковому періоді [15]. Якщо структурні реформи потребують короткострокових витрат (це часто буває під час реформ ринку праці), зростає роль податкової політики у стимулюванні зростання в середньостроковій перспективі.

Досвід різних країн показує, що консолідація державних фінансів може здійснюватися за різними підходами, зокрема: скорочення державних витрат, яке не впливає на ефективність надання

суспільних послуг; скорочення видатків державного і місцевих бюджетів та обсягів трансфертів; скорочення інвестиційних видатків бюджету без збільшення податків; застосування фіскальних правил; проведення пенсійної реформи, реформи освіти, системи охорони здоров'я, інших соціальних сфер, що зосереджені на забезпеченні довгострокової стійкості та зростання; збільшення доходів через проведення приватизації; перекладання податкового навантаження з праці на споживання; жорсткі заходи щодо одночасного скорочення державних витрат та збільшення податків.

Запровадження цих підходів (починаючи з 2009 р.) хоча і було в окремих країнах успішним, проте загалом не дало можливості досягти рівня встановлених індикаторів та порогових значень (оцінки макроекономічних зовнішніх дисбалансів [19]), відновити достатні темпи зростання економіки. При цьому слід зазначити, що невдалі і тривалі в часі структурні і фінансові реформи призводять до ефекту «втоми» суспільства від реформ, ускладнюють продовження проведення політики консолідації державних фінансів.

Багатьма країнами – членами ЄС визнано, що найбільш успішною є консолідація за рахунок раціонального скорочення державних витрат (оптимізація обсягів, перерозподіл і підвищення ефективності витрат), ніж за рахунок підвищення податків.

На таких засадах має формуватися і політика України. На думку І. Луніної, в Україні відсутні як чіткі цільові орієнтири фіскальної консолідації, так і конкретні плани їх досягнення [20].

Під час формування політики консолідації державних фінансів також слід оцінити потенціал до зростання реального сектора економіки, рівень його боргової залежності, а також звести до мінімуму несприятливі побічні ефекти, які здебільшого є наслідками впливу фіскальних ризиків. Важливим є розроблення інструментарію для аналізу стану фіскальної системи, завчасного виявлення джерел утворення дисбалансів та чинників фінансової нестабільності, зокрема матриці фіскальних ризиків та індикаторів з оцінки макроекономічних внутрішніх дисбалансів, прийнятних для України.

Висновки. Політика, стратегія та план консолідації мають бути спрямовані на відновлення стійкості державних фінансів через механізми підвищення ефективності бюджетних видатків, скорочення фіскальних ризиків, активізації інвестиційних процесів в економіці, а також досягнення оптимального рівня державного боргу та результативних показників програм структурних реформ для забезпечення економічного розвитку України. Перспективою подальшого розвитку є розроблення зазначених документів на середньострокову перспективу.

Список використаних джерел:

1. Єфименко Т.І. Фіскальна консолідація в контексті антикризового регулювання / Т.І. Єфименко, С.С. Гасанов, В.П. Кудряшов // Фінанси України. – 2013. – № 2. – С. 7–20.
2. Политика в эпоху жесткой экономии / Под ред. А. Шефара, В. Штрика ; пер. с англ. – М. : Высшая школа экономики, 2015. – 392 с.
3. Sen A. The Economic Consequences of Austerity / A.Sen // Economy. – 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.newstatesman.com/politics/2015/06/amartya-sen-economic-consequences-austerity>.
4. Rannenberg A. The consequences of europe's fiscal consolidation / A. Rannenberg [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.weforum.org/agenda/2015/11/the-consequences-of-europes-fiscal-consolidation/>.
5. Guichard S. What Promotes Fiscal Consolidation: OECD Country Experiences / S. Guichard, M. Kennedy, E. Wurzel, C. André ; Paper 553 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?doclanguage=en&cote=eco/wkp\(2007\)13](http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?doclanguage=en&cote=eco/wkp(2007)13).
6. Recovery, Risk and Rebalancing, Economic Outlook. Washington, DC: IMF (2010) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2010/02/pdf/text.pdf>.
7. The Effects of Fiscal Consolidation on Short-Term Growth: A Review and Implications for the UK / K.A. Bilicka, M.P. Devereux, C. Fuest [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.oxfordscholarship.com/view/10.1093/acprof:oso/9780199698165.001.0001/acprof-9780199698165-chapter-10>.
8. Glassner V. Cutting Wages and Employment in the Public Sector: Smarter Fiscal Consolidation Strategies Needed / V. Glassner, A. Watt [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/66524/1/730075737.pdf>.
9. Fiscal Consolidation in a Disinflationary Environment / E. Pappa, R. Sajedi, E. Vella (February, 2016) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.lb.lt/n26670/fiscal_wp.pdf.
10. Fiscal Consolidations in Advanced Industrialized Democracies: Economics, Politics, and Governance / D. Dreyer Lassen ; University of Copenhagen (2010) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.finanspolitiskaradet.se/download/18.6c09f59d1287ef288f9800077952/100527_4_dreyer_lassen.pdf.
11. Streeck W. Fiscal Austerity and Public Investment. Is the Possible the Enemy of the Necessary? / W. Streeck, D. Mertens ; Paper 2011 № 11/12 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.mpifg.de/pu/mpifg_dp/dp11-12.pdf.
12. Parworth T. Fiscal consolidation and the Liberal Democrats (2015) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.libdemvoice.org/opinion-fiscal-consolidation-and-the-liberal-democrats-44958.html>.
13. Schwarzmüller T. The Macroeconomic Effects of Fiscal Consolidation in General Equilibrium / T. Schwarzmüller, M.H. Wolters ; Kiel Working Paper № 1963 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.ifw-members.ifw-kiel.de/publications/the-macroeconomic-effects-of-fiscal-1/KWP_1963.pdf.
14. Sutherland A. Fiscal Crises and Aggregate Demand: Can High Public Debt Reverse the Effects of Fiscal Policy? / A. Sutherland // Journal of Public Economics. – 1997. – № 65/2. – P. 147–62.
15. Symposium “Structural Reforms and Fiscal Consolidation: Trade-Offs or Complements?” / Federal Ministry of Finance (2015) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/DE/Downloads/2015-07-14-Symposium-Structural-Reforms.pdf?__blob=publicationFile&v=5.
16. A Strategy for Continued Fiscal Consolidation. Stability Programme for France 2015-2018 (april, 2015) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.economie.gouv.fr/files/4p-pstab_versionanglaise.pdf.
17. Fiscal Strategy Australia's, 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.budget.gov.au/2016-17/content/bp1/html/bp1_bs3.htm.
18. Martorano B. Is It Possible to Adjust ‘With a Human Face’? / WP-2014-№ 03 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www.unicef-irc.org/publications/pdf/iwp_2014_03.pdf.
19. Scoreboard for the Surveillance of Macroeconomic Imbalances [Електронний ресурс] // European Commission Occasional Papers. – 2012. – № 92. – P. 28.
20. Розвиток державних фінансів України в умовах глобалізації : [кол. моногр.] / І.О. Луніна, О.О. Булана, Н.Б. Фролова [та ін.] ; за ред. д. е. н. І.О. Луніної ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогноз. НАН України». – К., 2014. – 296 с.

Белоусова Е. С.

ГУ «Институт экономики и прогнозирования
Национальной академии наук Украины»

МЕЖДУНАРОДНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РЕФОРМИРОВАНИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫХ ФИНАНСОВ НА ПРИНЦИПАХ КОНСОЛИДАЦИИ И УРОКИ ДЛЯ УКРАИНЫ

Резюме

В статье исследованы теоретические подходы и практика реформирования политики фискальной консолидации в разных странах. Выявлено положительное и отрицательное влияние консолидации на процессы стабилизации государственных финансов, а также на факторы экономического развития. Определено, что план консолидации должен быть направлен на восстановление устойчивости государственных финансов, достижение оптимального уровня государственного долга и результативных показателей программ экономических реформ для обеспечения экономического роста.

Ключевые слова: политика консолидации, государственные финансы, фискальные риски, план бюджетной консолидации, структурные и экономические реформы.

Bilousova O. S.

Institute for Economics and Forecasting of
National Academy of Sciences of Ukraine

INTERNATIONAL TRENDS ON REFORM PUBLIC FINANCE IN PRINCIPLES OF CONSOLIDATION AND LESSONS FOR UKRAINE

Summary

The theoretical aspects and practical reform of policy fiscal consolidation in various countries were investigated. The author explains the importance of fiscal consolidation. The positive and negative effects of the consolidation in the processes of stabilization of public finances and performance factors of economic development were identified. It was determined that the consolidation plan should be aimed at restoring fiscal sustainability, achieving the optimal level of public debt and indicators of economic reform programs to ensure economic growth.

Key words: consolidation policy, public finance, fiscal risks, plan of fiscal consolidation, structural and economic reforms.

УДК 336.1:352

Волохова І. С.

Одеський національний економічний університет

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

У статті розкрито прийоми оцінювання ефективності фінансування закладів охорони здоров'я. Приведено розрахунок цілого ряду показників по кожному напрямку роботи медичних закладів. Наведено приклади розрахунку впливу різноманітних факторів на результативні показники роботи установ охорони здоров'я. Проведене оцінювання ефективності фінансування закладів охорони здоров'я надасть можливість вибору оптимальних управлінських рішень.

Ключові слова: бюджетне фінансування, охорона здоров'я, бюджетні установи, оцінка ефективності, видатки бюджету.

Постановка проблеми. Сьогоднішні жорсткі умови обмеженості бюджетних ресурсів особливо загострили проблему ефективності виробництва суспільних благ. Бюджетні установи державної та комунальної форм власності в Україні фінансуються за основним плановим документом та виходячи зі встановлених державних норм і нормативів. Не змінилися і функції адміністраторів надання суспільних благ – управлінь (департаментів) та відділів профільних міністерств. Така складана ієрархія, жорстка підконтрольність та підзвітність нижчих за рівнем органів державної виконавчої влади вищим вимагає значних фінансових ресурсів, витрачання яких на бюрократичний апарат не виправдовується результатами їхньої роботи [1, с. 276].

Від понадмірно затратного механізму фінансування страждають усі галузі надання суспіль-

них благ. Не винятком є й охорона здоров'я. На її функціонування виділяють бюджетні ресурси залежно від обсягу ліжкового фонду або кількості населення територіальної одиниці. В якості надання суспільних благ виробник медичних послуг не зацікавлений.

Щорічно відстежується тенденція до збільшення бюджетних видатків на фінансування галузі охорони здоров'я України. При цьому ефективність забезпечення населення медичною допомогою, якість та спеціалізація послуг залишається на незадовільному рівні, а заклади охорони здоров'я часто недоотримують фінансування, змушені спрямовувати більшу частину бюджетних коштів лише на фінансування витрат на оплату праці.

Ці проблеми, що є наслідком наявної практики кошторисного фінансування бюджетних установ,